

Marcus Valerius Martialis ca. 40 - ca. 104 e.Kr

MARTIAL blev født i Spanien og gennemgik dér en romersk uddannelse, bl.a. i grammatik og retorik/ talekunst. I 64 e. Kr. kom han til Rom for at gøre videre politisk karriere. Året eBer, i 65 e. Kr. var flere af Martials venner med i en sammensværgelse mod kejser Nero, men attentatet slog fejl, og deltagerne blev tvunget til at begå selvmord. Dermed var Martials støtter borte, og han opgav den politiske karriere til fordel for digtningen og klarede sig økonomisk igennem som *klient*.

KLIENTELA-SYSTEMET går kort ud på, at en fri romersk borger stiller sig til rådighed for en anden romersk borger, som befinder sig på et højere trin på den sociale rangstige, en *patronus*. Klienten, *cliens*, gør *patronus* sin opvartning, han møder op for at hilse på ham om morgenen, følger eBer ham når han går rundt på Forum (synliggørelse) og stemmer på ham ved valg til politiske embeder. Til gengæld yder *patronus* sin klient beskyttelse, først og fremmest retsbeskyttelse, inviterer ham til middag og sørger i det hele taget for at han lever nogenlunde.

Martial fik også senere støtte fra kejserne Titus (79-81) og Domitian (81-96). Martial blev i Rom i 34 år og vendte tilbage til Spanien få år før sin død.

ET EPIGRAM er et kort digt (som regel 2-4 verselinjer), oftest med en satirisk pointe. Epigrammet findes også i den græske litteratur, men det er Martial, der slår genren fast på romersk grund.

Martials hovedinteresse er mennesket og menneskets adfærd, og i epigrammerne udleverer han menneskelige svagheder, hovedpersoner i de korte digte er ofte hykleren, karrieremageren, madsvinet, drankeren, den dårlige digter, den forfængelige kvinde og arvejægeren. Epigrammerne står som små øjebliksbilleder og bliver således vittige og undertiden skarpe kommentarer til det romerske hverdagsliv.

3.8

"Thaida¹ Quintus amat." "Quam Thaida?" "Thaida luscum."
Unum oculum Thais non habet², ille³ duos.

- 1: Thaida er akkusativ af Thais (græsk akkusativsendelse)
2: non habet: *har ikke = mangler*
3: ille (non habet) duos (oculos)

quam [58+61]
luscus/a/um adj. 1/2: *enøjet*
unus/a/um 1/2: *en/et*
oculus m 2: *øje*
duo: *to*

5.43

Thais¹ habet² nigros, niveos Laecania dentes;
quae ratio est? Emptos⁴ haec³ habet, illa³ suos⁴!

- 1: Thais er et græsk pigenavn
2: habet er verballed både for Thais og Laecania
3: haec [62] *hun = den sidstnævnte*, illa [62] *hun = den førstnævnte*
4: emptos (dentes), suos (dentes)

habeo-habui-habitu 2:
niger/a/um adj. 1/2:
niveus/a/um adj. 1/2:
dens (dent-) m 3:
quae [58+61]
ratio (ration-) f 3:
emo-emi-emptum 3: *køber*
emptus (p.p.p.af emo 3): *købt*
suos/a/um 1/2 [57]

9.10

Nubere vis Prisco; non miror, Paula; sapisti.
Ducere te non vult Priscus; et¹ ille sapit!

- 1: et betyder her *også*

vis [76]
Priscus m2
miror-miratus sum 1 dep.: *undrer mig*
sapio-sapio - 3: *har forstand/smag*
te/tibi [55]
ille [62]

1.37

Quem¹ recitas meus est, o² Fidentine, libellus,
sed male cum³ recitas, incipit esse tuus.

- 1: oversæt i denne rækkefølge: libellus, quem recitas, meus est
2: o forstærker vokativ [5 og 6]
3: cum er ledsætningsindleder og skal derfor oversættes lige efter sed

libellus m 2: (lille) bog
quem [58]
recito-recitavi-recitatum 1:
meus/a/um 1/2 [57]
male adv.: dårligt
cum (+ind.): når
incipio-incepi-inceptum 3: